

ԽԱՆԴԱՎԱՌ ՄԻՏԻՆԳՆԵՐ ԶԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՌԻ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԿԱԴԵՄԻԱ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵԼՈՒ ԱՌԹԻՎ

ԱՐՄՖՍ.ՆՈՒՄ

ՍՍՌԻ Գիտությունների Ակադեմիայի Հայկական ֆիլիալի բազայի վրա Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների Ակադեմիա կազմակերպելու մասին Հայկական ՍՍՌ Ժողովոսովետի որոշումը մեծ ոգևորություն առաջ բերեց պետությունների գիտական աշխատողների մեջ: Այդ կապակցությամբ նոյեմբերի 12-ին Արմֆանի դահլիճում տեղի ունեցավ ֆիլիալի գիտական աշխատողների միտինգ, որը բացեց ակադեմիկոս Ի. Օրբելին:

Պատկերով Ակադեմիա կազմակերպելու անհրաժեշտության և նրա նշանակության մասին, ակադեմիկոս Օրբելին նշեց, որ այսօր, Հայրենական պատերազմի հաղթական օրերին Հայ Ժողովուրդը մի խոշոր պատմական հաղթանակ ևս ձեռք բերեց կուլտուրայի, գիտության բնագավառում: Ստեղծելով պետությունների Գիտությունների Ակադեմիա, մեր կառավարությունը ստեղծում է գիտական մի խոշոր կենտրոն, որը պետք է էլ ավելի զարկ տա Հայ Ժողովուրդի գիտական և կուլտուրական կյանքի զարգացմանը: Ակադեմիան իր շուրջը համախմբելով գիտական մտքի լավագույն ներկայացուցիչներին,

պետք է այնպես աշխատի, որ ավելի մեծ շահով օժանդակի մեր Ժողովրդական տնտեսության զարգացմանը, ձևով ազգային բովանդակությամբ սոցիալիստական կուլտուրայի զարգացմանը, Սովետական Հայրենիքի պաշտպանության հզորությունն ավելի ամրապնդելու գործին:

Այնուհետև ելույթներ ունեցան ՍՍՌԻ Գիտությունների Ակադեմիայի անդամ-թղթակից Կ. Վ. Տրեպերը, արվեստի վաստակավոր գործիչ Գ. Լևոնյանը, պրոֆ. Ս. Լիսիցյանը, պրոֆ. Վ. Իսախանյանը և պրոֆեսոր-դոկտոր Ի. Եղիազարյանը:

Ելույթ ունեցող բոլոր ընկերները ողջունելով Հայաստանում Գիտությունների Ակադեմիա կազմակերպելու վերաբերյալ կառավարական որոշումը, իրենց երախտագիտության և անհուն սիրտ առաջին խոսքն ուղղում էին Ժողովուրդների սիրելի ստալինյան մեծ Ստալինին, որի իմաստուն ղեկավարության շնորհիվ Հայ Ժողովուրդն այսօր ձեռք է բերում կուլտուրական այս խոշոր նվաճումը:

ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՈՒՄ

Երևանի Վ. Մ. Մուրադովի անվան Պետական համալսարանում արտակարգ երուզեռ է: Պրոֆեսորների, դասախոսների և ուսանողների սրտերը լցված են անսահման բերկրանքով: Նրանք հավաքվել էին միտինգի իրենց ջերմ խոսքն ասելու և ողջունելու Հայկական ՍՍՌ Ժողովոսովետի որոշումը Հայաստանի մայրաքաղաք Երևանում Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների Ակադեմիա կազմակերպելու մասին:

Համայնարանի ակտոր ընկ. Հ. Բունիաթյանը միտինգը հայտարարում է բացված:

— Սովետական իշխանությունը, — ասում է ընկ. Բունիաթյանը, — ինչպես մեր Միության բոլոր Ժողովուրդներին, այնպես էլ Հայ Ժողովուրդին ազատություն, անկախություն շնորհեց: Մեր Ժողովուրդը թնփափեց դարավոր ստրկության լուծը և ձեռնամուխ եղավ կուլտուրական շինարարության գործին: Նախկին ետամոտց Հայաստանն այսօր դարձել է առաջավոր կուլտուրայի օջախներից մեկը, այնպիսի օջախ, որին իրավունք է շնորհվել ստեղծելու ինքնուրույն Ակադեմիա: Նորաստեղծ Ակադեմիան սերտորեն կապված կլինի համալսարանի հետ, դրանով իսկ կստեղծվեն լայն հնարավորություններ, որպեսզի երիտասարդ գիտական աշխատողները ավագ սերնդի ներկայացուցիչներին հետ միասին ավելի սերտորեն համախմբվեն Ակադեմիայի շուրջը և նոր թափ հաղորդեն գիտության, կուլտուրայի զարգացմանը մեր պետությունում:

Ընկ. Բունիաթյանի բացման խոսքից հետո, Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների Ակադեմիայի ստեղծման մասին հակիրճ գեկուցումով հանդես է գալիս ՀԿ(բ)Պ Կենտրոնի պրոպագանդայի և ագիտացիայի բաժնի վարիչի տեղակալ ընկ. Զ. Գրիգորյանը:

— Հայրենական ազատագրական պատերազմի այս օրերին Հայկական ՍՍՌ Գիտությունների Ակադեմիայի կազմակերպումը Հայ Ժողովուրդի պատմության մեջ կմտնի իր բնականապես լուսաշող էջ: Դրա հարկը մեր անվանի պրոֆեսորներն ու գիտականները, ինչպես և ամբողջ Հայ Ժողովուրդը պարտական են բոլշևիկներին պարտախային և նրա մեծ առաջնորդ, բոլոր Ժողովուրդների գիտությունների ջերմ պաշտպան մեծ Ստալինին:

Ջողովուրդների գիտությունների ջերմ պաշտպան մեծ Ստալինին:

Բոլոր ներկա գտնվողները երկար ժամանակ չզաղարող ծափահարություններով են դիմապնդում մեծ առաջնորդի անունը, նրա, որը սովետական Ժողովուրդին հաղթանակից-հաղթանակ է առաջնորդում:

— Այնուհետև, — շարունակում է գեկուցողը, — Հայաստանում Գիտությունների Ակադեմիայի կազմակերպումը վառ կերպով վկայում է, որ մեր Ժողովուրդը, գիտությունների անվանի գործիչները ավել են ստեղծում գիտական քննությունը: Դրա լավագույն ցուցանիշն է այն, որ տարեց-տարի գիտության և պատմության թեկնածուներ ավելանում է գիտությունների թեկնածուների, պրոֆեսորների, գիտական աշխատողների, որոնք համառ ու ջանասեր աշխատանքով հետզհետե վեր են հանում և բուժում գիտության մինչև այժմ անհայտ հարցերը:

Այնուհետև ողջունելի խոսքով հանդես եկավ պրոֆեսոր-դոկտոր Հ. Աճառյանը: Նա իր խոսքում ասաց.

— Այժմ առաջ են ներկայանում անցյալի տաժանելի օրերը, պատանի էի դես, ստեղծողները կրթությունը տարված, բայց մեր լեզուն չթխյալիկ կաշկանդված. ոչ մեկ միայն խոսել, այլ մտածելն էլ արգելված էր: Ոչ թե միայն խոսքը, այլ նույնիսկ

բառերը արգելքի տակ էին համիդյան բռնակալ ռեժիմի տակ. արգելված էր ասել սուրհանդակ, որովհետև դա բացատրվում էր սուր հանիք թուղի դեմ:

Մեր տենչանքն էր ազատ խոսքը, ազատ միտքը, ազատ երկիր, ջնջել բռնակալության լուծը, ունենալ ազատ Հայաստան ու նրա թեքի տակ ծաղկող ազատ գիտություն:

Շնորհիվ սովետական իշխանության, որի շնորհիվ տարեկանը պիտի տաննք մի բան օրից, մենք ջնջեցինք մեր գլխից բռնակալության լուծը: Ընկեր Ստալինի խոսքով «Միայն սովետական իշխանության զարգացումը Հայաստանին բերեց խաղաղություն և ազգային վերածննդի հնարավորություն»:

Մենք ունեցանք ազատ, խաղաղ և բարգաձյան երկիր: Ի միջի այլ բազմաթիվ հիմնարկությանց հիմնվեց բոլոր գիտությունների մայր այս մեր Պետական համալսարանը, որի արդեն 20-ամյա վաստակավոր մի ծառայողն էլ ես լինելու պատիվը ունիմ:

Այսօր գերազույն հրճվանքն ունինք ավել տելու և ողջունելու մեր Հայկական ՍՍՌ Ակադեմիայի հիմնադրումը: Ես բառ չեմ դառնում իմ հրճվանքը արահայտելու համար այս առթիվ: Վերջապես մենք հասնում ենք երազների ու տենչանքների կատարին: Պատանիներ ու երիտասարդներ. բացվում է գիտության բոլոր ճյուղերի համար ավելի լայն ստալինյան Աշխատեցե՛ք որքան մեր ուժերը կենրեն, բայց ո՛չ լուրջից մեր ուժերը պետք եղածից ավելի որպեսզի հասնեք ու տնցնեք հեղինակությունը թողած գիտության սահմանները: Այժմ ո՛չ միջոցներն են պահասում մեզ, ո՛չ միջավայրը և ո՛չ ասպարեզը: Թող թո՛ւն առնեք մեր ուղեղը, մեր միտքը սովորեցնելու համար ազատ երկրում, ազատ գիտության մեջ, գիտության բոլոր ասպարեզները:

Կեցցե՛ք, հա՛խա կեցցե՛ք մեր այս բոլոր հողեպարար բարիքների հայր ու ծնող փառապան՝ Մարշալ ընկեր Ստալինը:

Պրոֆեսոր Ստ. Լիսիցյանը իր խոսքում ասաց.

— Հայկական ՍՍՌ Ժողովոսովետի որոշումը մեր անունում կազմակերպվում է Հայաստանում ՍՍՌ Գիտությունների Ակադեմիա կազմակերպելու հայ Ժողովուրդի լավագույն գիտական ցանկությունը: Ստեղծվում է մի վակների ցանկությունը: Ստեղծվում է մի գիտական ընդհանուր կենտրոն, որը իր շուրջը համախմբելով գիտության տարբեր ճյուղերի ավագ և երիտասարդ գիտական կազմերը, էլ ավելի մեծ մասշտաբով զարկ տա Հայ Ժողովուրդի հարուստ ու գիտական ժառանգության զարգացմանը, այն բարձրացնելով նոր, ավելի բարձր աստիճանի:

Մենք՝ Հայ գիտնականներս, մեր երախտագիտության ջերմ խոսքն ենք ուղղում մեկ իմաստուն առաջնորդ Ստալինին, որը Հայրենական պատերազմի պայմաններում աստիճանաբար հոգատարությամբ է շրջապատել սովետական գիտության մարզկանց և անում է ազգային, բովանդակությամբ սոցիալիստական կուլտուրայի, ազգային պետության գիտության մարզկանց համար: Շնորհակալություն մեծ Ստալինին:

Ողջունելի ջերմ խոսք ասաց նաև պրոֆ. Ա. Արբախյանը: Նա նշեց, որ մեր պետության և երիտասարդ գիտական կազմերը շրջապատված են մեր մենաջերմ հոգատարությամբ: Ակադեմիայի ստեղծումը նոր հնարավորություններ կտա այդ երիտասարդ գիտական աշխատողներին իրենց ստեղծագործական բոլոր ուժերը ծառայեցնելու սիրելի Հայրենիքի սրբազան շահերին: